

Mladá veda

Young Science

Parametre neverbálnej komunikácie vybraných štátnych príslušníkov tretích krajín

Analýza využitia veľkokapacitných kontajnerov s obnoviteľným zdrojom energie vo vertikálnych farmách

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 2, ročník 9., vydané v júni 2021

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Floriánova ulica v Prešove. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

ANALYTICKÝ POHĽAD NA VÝKONY CESTOVNÉHO RUCHU PREŠOVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA V RÁMCI VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV

ANALYTICAL VIEW OF TOURISM PERFORMANCE WITHIN SELECTED
INDICATORS IN THE PREŠOV SELF-GOVERNING REGION

Daniela Matušiková ¹

Autorka pôsobí ako odborná asistentka pre zahraničné vzťahy a členka Katedry turizmu a hotelového manažmentu, Fakulty manažmentu, Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojom výskume sa zameriava na oblasť cestovného ruchu v prepojení na jeho nové trendy, moderné prvky marketingu v cestovnom ruchu a vidiecky cestovný ruch.

Author is a senior lecturer and member of the Department of Tourism and Hotel Management of Faculty of Management, Prešov University in Prešov. In her research she focuses to tourism sphere linked with new trends, modern marketing tools in tourism and rural tourism.

Abstract

Prešov self-governing region is certainly with its diverse potential, a region suitable for the development of tourism products and their services. So far, its performances in Slovak tourism have been evident but obviously not using the maximum of its assumptions. For future development, it is therefore important to analyse its performance and, based on it, move forward in the context of the application of innovations and especially necessarily the cooperation that is absent in the domestic environment in this sector. The aim of the study is to evaluate the development and performance of tourism in the Prešov self-governing region in pre-Covid-19 pandemic period on the basis of selected statistical indicators. Based on the results of the examined indicators in the monitored period, it is possible to move forward the dynamic development of tourism in the Prešov self-governing region, which was slowed down by the Covid-19 pandemic. Although these are the lowest declines in the monitored values of indicators in the first half of the year, it will be a challenge to return to the level before the pandemic period.

¹ Adresa pracoviska: PhDr. Daniela Matušiková, PhD., Katedra turizmu a hotelového manažmentu, Fakulta manažmentu, Prešovská univerzita, Konštantínova 16, 080 01 Prešov. ORCID: 0000-0002-6141-7454
E-mail: daniela.matusikova@unipo.sk

Key words: tourism performance, Prešov self-governing region, accommodation establishments

Abstrakt

Prešovský samosprávne kraj je jednoznačne svojím rôznorodým potenciálom krajom vhodným pre rozvíjanie produktov cestovného ruchu a ich služieb. Doposiaľ boli jeho výkony v rámci cestovného ruchu na Slovensku evidentné ale rozhodne nie využívajúce maximum jeho predpokladov. Pre budúci rozvoj je teda dôležité analyzovať jeho výkony a na základe nich napredovať v kontexte aplikovania inovácií a hlavne nevyhnutnej spolupráce, ktorá v domácom prostredí v tomto odvetví absentuje. Cieľom štúdie je vyhodnotiť vývoj a výkony cestovného ruchu v Prešovskom samosprávnom kraji pred pandémiou Covid-19 prostredníctvom vybraných štatistických ukazovateľov. Na základe výsledkov skúmaných ukazovateľov v sledovanom období je možné napredovať dynamický rozvoj cestovného ruchu v Prešovskom samosprávnom kraji, ktorý zbrzdila pandémia Covid-19. Napriek tomu, že ide v rámci prvého polroka o najnižšie poklesy sledovaných hodnôt ukazovateľov, vrátiť sa na úroveň pred obdobia pandémie bude výzvou.

Kľúčové slová: výkony cestovného ruchu, Prešovský samosprávny kraj, ubytovacie zariadenia

Úvod

Cestovný ruch bol v čase pred objavením sa pandémie na globálnom trhu jedným z dôležitých ekonomických faktorov. Tieto faktory evidentne napomáhali aj regionálnemu rozvoju vzhľadom na rôznorodo lokalizovaný potenciál, ktorý je atraktívny pre účastníkov cestovného ruchu. Prešovský samosprávny kraj bol svojim charakterom a potenciálom vždy bohatý disponujúcim krajom, ktorý však čelí mnohým geograficko-lokalizačným predpokladom, ktoré ho často znevýhodňujú v zmysle jeho dostupnosti. Na druhej strane istá miera limitácia vyseletovala určitú časť stabilnejšieho segmentu návštevníkov, ktorí do regiónu prichádzajú pravidelnejšie. Pre budúci rozvoj je dôležité poznanie súčasných výkonov, ktoré boli v čase pred pandémiou a zároveň riešiť inovatívne koncepty do budúcnosti, aby sa podporil opätovný záujem o destináciu aj v post-pandemickom období.

Cestovný ruch ako faktor regionálneho rozvoja

J. K. Walton (2020) vníma cestovný ruch ako akt a proces trávenia času mimo domova pri hľadaní rekreácie, relaxácie a potešenia, pri súčasnom využívaní komerčného poskytovania služieb. Začiatkom 21. storočia sa medzinárodný cestovný ruch stal jednou z najdôležitejších hospodárskych činností. ŠÚ SR (2013) charakterizuje cestovný ruch ako činnosť ľudí cestujúcich, pobývajúcich mimo svojho obvyklého prostredia, nie dlhšie ako jeden nepretržitý rok za účelom oddychu alebo služobných dôvodov, ktoré však nesúvisia s platenými činnosťami vykonanými na navštívenom mieste.

V roku 1962 bol prijatý dôležitý územno-plánovací dokument Rajonizácia cestovného ruchu. Konceptia rozvoja cestovného ruchu na Slovensku do roku 1965 bola prvým uceleným programom materiálno-technickej základne v cestovnom ruchu. Postupne dochádza k

zintenzívneniu rozvoja cestovného ruchu vo všetkých jeho formách a druhoch ako dôsledku rastu životnej úrovne (Piteková 2006).

V Slovenskej republike nesie zodpovednosť za oblasť cestovného ruchu Ministerstvo dopravy a výstavby SR, odbor cestovného ruchu. Od roku 2001 hovoríme o regionálnej úrovni, lebo zodpovednosť za cestovný ruch bola presunutá na orgány samosprávy v regiónoch. Miestne samosprávy v obciach a mestách majú dôležitú funkciu v rozvoji cestovného ruchu. Miestne a regionálne organizácie nesú zodpovednosť za tvorbu a propagáciu konkurenčných turistických produktov na presne vymedzených územiach (OECD 2018). Vláda SR dlhodobo kladie dôraz na zmiernenie regionálnych rozdielov a zvýšenie súdržnosti medzi jednotlivými územnými celkami Slovenska, čo jasne deklaruje v Programovom vyhlásení vlády (ÚV SR 2020).

Región je vo všeobecnosti chápaný ako časť zemského povrchu, ktorá sa od okolia líši v určitej definovanej charakteristike (Rajčáková 2009). Z geografického pohľadu región predstavuje ohraničené územie, ktoré sa od ostatných odlišuje súborom prírodných daností, štruktúrou obyvateľstva, štruktúrou ekonomiky atď. Región zo sociologického hľadiska je územná jednotka, v rámci ktorej prebiehajú základné životné funkcie obyvateľstva (práca, bývanie, vzdelávanie, zdravotnícke, sociálne zabezpečenie a i.). Región predstavuje ohraničené územie s približne rovnakými prírodno-geografickými znakmi, ekonomickou základňou, vyznačuje sa vysokou integritou vnútroregionálnych väzieb, schopnosťou reprodukovať rozvojové faktory z vlastných zdrojov a má svoju typickú kultúru (Bajanová 2010). Regióny môžeme rozdeliť na prirodzené a administratívne regióny (Výrostová 2010). Potenciál regiónov je súhrn podmienok a predpokladov pre cestovný ruch v danom území – regióne. Potenciál je iba jestvujúcou ponukou faktorov, možnosťou, ktorá môže a nemusí byť využitá. Nezaručuje ešte úspech a dobré výsledky regiónu s vysokým potenciálom pre cestovný ruch. Dôležitá je tu úloha ľudského faktora (podnikavosť, schopnosti, motivácia, organizácia, marketing) a celkový prístup ľudí, ktorí vedú častokrát eliminovať menej priaznivé územné predpoklady a dosahovať výsledky ešte lepšie ako v regiónoch s vyšším potenciálom (Švedová 2013).

Prešovský samosprávny kraj a jeho potenciál pre rozvoj cestovného ruchu

Prešovský samosprávny kraj je tvorený historickými regiónmi severného, stredného a čiastočne južného Spiša, horného a dolného Šariša a horného Zemplína. Pozostáva z 665 obcí, z toho 23 so štatútom mesta a člení sa na 13 okresov. Krajom prechádza dôležitý cestný koridor Bratislava-Košice a medzinárodný koridor do Poľska.

Do Prešovského samosprávneho kraj patria regióny:

- Horný Zemplín - prítlačlivou oblasťou pre slovenských a zahraničných turistov je Národný park Poloniny s rozľahlými bukovými a jedľovo-bukovými lesmi a pralesmi Rožok, Stučica a Havešová. Atraktivitou mesta Humenné je kaštieľ s Vihorlatským múzeom a skanzenom s expozíciou ľudovej architektúry a jednou sakrálnou stavbou. Svetoznámy je unikátne medzilaborecké Múzeum moderného umenia Andyho Warhola. V blízkom okolí sa nachádzajú početné drevené chrámy (Gréckokatolícky chrám sv. archanjela Michala (Slovakregion 2016).

- Šariš - dominantou je Konkatedrála sv. Mikuláša, Rákocziho palác s vlastivedným múzeom, Caraffov dom, pravoslávny chrám Alexandra Nevského a židovská synagóga v okresnom a krajskom meste Prešov. Pútavými miestami pre návštevníkov sú soľné a opáľové bane, prírodné vojenské múzeum vo Svidníku a početné zrúcaniny hradov (Kamenický, Kapušiansky, hrad Plaveč, Šebeš, Zbojnický, Šarišský, hrad Bodoň) (Slovakregion 2016a). Stredoveká architektúra meštianskych domov a Bazilika sv. Egídia s vyhliadkovou vežou je typická pre kúpeľné mesto Bardejov (Fedykovych 2018).

- Spiš – ide o „klenotnicu Slovenska“ je tu viac ako 330 pamiatkových objektov (napríklad Chrám sv. Jakuba s gotickými a renesančnými oltármi). Najvyhláďavanejšou národnou kultúrnou pamiatkou je gotický krídlový oltár Majstra Pavla z Levoče. Najväčším hradným komplexom v strednej Európe je Spišský hrad a svetovo známym pútnické miesto Mariánska hora. Do kultúrneho dedičstva okresu zaraďujeme súbor pamiatok v Spišskom Podhradí, Spišskú kapitolu a drevený kostol Brežany (PSK 2018a).

- Zamagurie - múzeum Červený kláštor s goralskými dedinkami Osturňa a Jezersko sú lákavou časťou Zamaguria. Charakteristickou črtou tohto územia sú pôvabné Pieniny a ich majestátne skalné útvary Tri Koruny. Z chránených prírodných rezervácií sú známe Haligovské skaly s najväčšou v súčasnosti neprístupnou jaskyňou Aksamitka. Oblúbeným pútnickým miestom na hore Zvir je obec Litmanová (Slovakregion 2016b). Zamagurie je turisticky príťažlivé splavom rieky Dunajec na tradičných drevených pltiach s pltníkmi (Geiger 2017).

- Tatry - cieľovou destináciou sú Tatry s nezabudnuteľnou scenériou štítov Gerlach, Kriváň a Rysy. Vysokohorská poloha vytvára vhodné podmienky pre zimné športy a turistiku v strediskách Štrbské Pleso, Starý Smokovec a Tatranská Lomnica. V tejto obci sa nachádza Múzeum TANAP-u. V obci Ždiar sa nachádzajú unikátne historické drevenice (Slovakregion 2016c). Centrom celého regiónu je mesto Poprad so svetoznáмым, zábavným a relaxačným AquaCity. Termálna voda blahodarne pôsobí na pohybové a dýchacie ústrojenstvo, krvný obeh a nervovú sústavu (Aquacity 2020). Vyhľadávanou, modernou atrakciou Bachledovej doliny je Bachledka, tzv. Chodník v korunách stromov s celkovou dĺžkou 1 234 m. Vedie k vyhliadkovej veži. Návštevníkom ponúka jedinečný zážitok s edukačnými zastávkami, 67 m dlhým toboganom, či tzv. pochôdnou sieťou umiestnenou v strede panoramatickej terasy (Chodník v korunách stromov 2020). Tatranský ľadový dóm na Hrebienku je ďalšou veľkou dominantou tohto regiónu (Regiontaty 2020).

Na území Prešovského samosprávneho kraja sa nachádzajú 2 chránené krajinné oblasti (biosférická rezervácia CHKO Východné Karpaty a Vihorlat) a 180 chránených krajinných území menšieho rozsahu. Do kraja patrí a čiastočne zasahuje päť národných parkov - Tatranský národný park, Národný park Nízke Tatry, Národný park Poloniny, Národný park Slovenský raj a Pieninský národný park (PSK 2018).

Do kultúrneho dedičstva UNESCO sú zapísané štyri krajské lokality - Bardejov (historické jadro mesta (2000)), Drevené kostoly v slovenskej časti Karpatského oblúka (2008) a Levoča, Spišský hrad a kultúrne pamiatky okolia (1993; 2009). Prírodné dedičstvo UNESCO tento región obohatil o Karpatské bukové pralesy (2007) (PSK 2010).

Metódy

Cieľom štúdie je vyhodnotiť vývoj a výkony cestovného ruchu v Prešovskom samosprávnom kraji pred pandémiou Covid-19 na základe vybraných štatistických ukazovateľov. Prostredníctvom metódy analýzy sekundárnych dát boli analyzované údaje zo zdrojov Štatistického úradu SR. Porovnaním vybraných štatistických ukazovateľov je v štúdii prezentovaný stav štatistických ukazovateľov v odvetví cestovného ruchu za sledované obdobie pätnástich rokov (od roku 2004 do roku 2019). Štúdia vyhodnocuje vybrané relevantné štatistické ukazovatele na príklade: ubytovacích zariadení, dĺžky prenocovania (lôžka) a počte návštevníkov. Pre vyhodnotenie vývoja cestovného ruchu v Prešovskom samosprávnom kraji boli stanovené hypotézy:

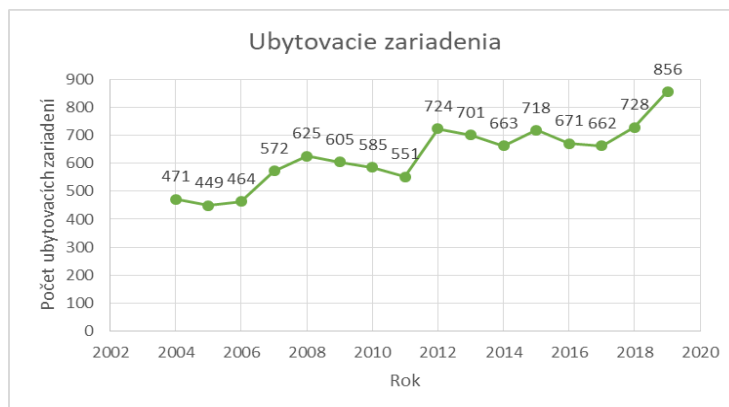
Hypotéza č. 1: Predpokladáme, že s rastúcim počtom návštevníkov dochádzalo v sledovanom období k rastu počtu ubytovacích zariadení v Prešovskom samosprávnom kraji.

Hypotéza č. 2: Predpokladáme, že s rastúcim počtom prenocovaní dochádzalo v sledovanom období k rastu počtu ubytovacích zariadení v Prešovskom samosprávnom kraji.

V štúdii boli použité metódy regresnej analýzy, korelačnej analýzy - Pearsonovho korelačného koeficientu. Všeobecný tvar regresnej funkcie má nasledujúci tvar: $y = \beta_0 + \beta_1 \cdot x + e_i$ $i=1,2,\dots,n$, kde β_0 je lokujúca konštanta, y je závislá premenná, x je nezávislá premenná a e_i chápeme ako chybový člen označujúci sa aj u_i . Hladina významnosti, p -hodnota, je 0,05.

Výsledky a diskusia

Ako vidieť z grafu 1 najvyšší počet ubytovacích zariadení bol v sledovanom roku 2019 a najnižší počet v roku 2005. V Prešovskom samosprávnom kraji ide o najvyšší nárast medziročnej zmeny v roku 2012 o 31% a najnižšia medziročná zmena bola v roku 2006 o 3%. Na konci sledovaného obdobia sa počet ubytovacích zariadení znásobil niekoľkokrát oproti prvému roku sledovaného obdobia.

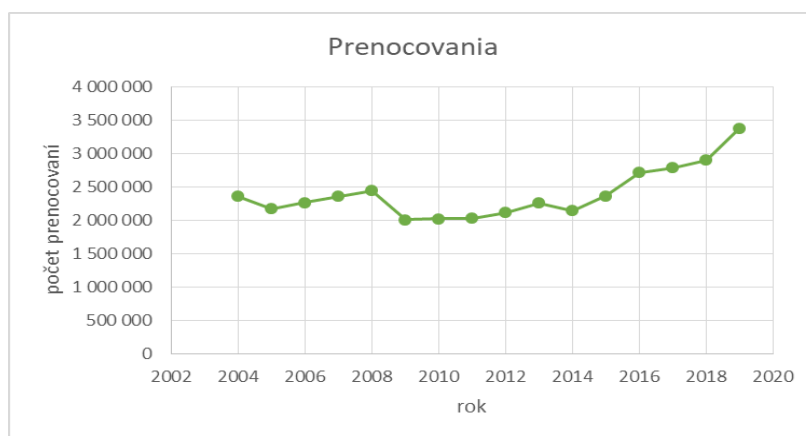

Graf 1 - Vývoj počtu ubytovacích zariadení v PSK v období (2004 – 2019)

Zdroj: vlastné spracovanie v programe Excel

Napriek väčšiemu prepadu v roku 2011 a miernemu kolísaniu nárastu v počte ubytovacích zariadení bola tendencia vývoja pozitívna. Nárast počtu ubytovacích zariadení, pokiaľ si ho vyžiada trh cestovného ruchu a rozvoj daného odvetvia v regióne, dáva predpoklad pre skvalitnenie ubytovacích služieb.

V Prešovskom samosprávnom kraji bol najvyšší počet prenocovaní v sledovanom roku 2019, ktorý vzhľadom na to možno hodnotiť pozitívne (viď graf 2). Nárast stúpol o viac ako 1,5 milióna. Naopak, najnižší počet prenocovaní možno sledovať v roku 2009. V Prešovskom samosprávnom kraji bol najvyšší nárast medziročnej zmeny v roku 2019 o 17% a najnižší v roku 2011 o 0,1%. Výrazné poklesy medziročnej miery rastu nastali v rokoch 2005 (-8%) a v roku 2009 (-18%).

Graf 2 - Vývoj počtu prenocovaní v PSK v sledovaných rokoch 2004 -2018

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ŠU SR

V Prešovskom samosprávnom kraji bol najvyšší počet návštevníkov v roku 2019, najnižší bol zaznamenaný v roku 2009. Nárast medziročnej miery v počte návštevníkov stúpol o 19% v roku 2019 a najnižší medziročný nárast o 1% bol v roku 2011 v Prešovskom samosprávnom kraji (viď graf 3). Uvedené údaje vypovedajú v prevažnej miere o stúpajúcom trende v počte návštevníkov.

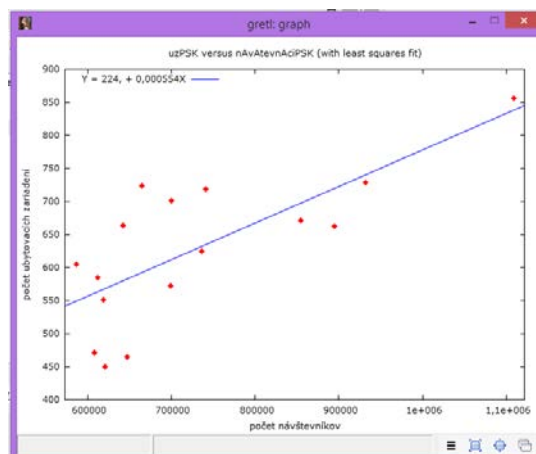
Graf 3 - Vývoj počtu návštevníkov v ubytovacích zariadeniach v PSK v rokoch 2004 -2018

Zdroj: vlastné spracovanie v programe Excel

Výsledky testovaných hypotéz sú nasledovné:

Hypotéza č. 1: Predpokladáme, že s rastúcim počtom návštevníkov dochádzalo v sledovanom období k rastu počtu ubytovacích zariadení v Prešovskom samosprávnom kraji.

Hypotéza 1 sleduje dva štatistické ukazovatele - počet návštevníkov a počet ubytovacích zariadení v PSK. Údaje boli čerpané zo Štatistického úradu SR v sledovanom období pätnásť rokov (2004 až 2019). Grafické znázornenie je v programe Gretl.

Graf 4 - Vzťah medzi návštevníkmi a ubytovacími zariadeniami v PSK

Zdroj: vlastné spracovanie v programe Gretl

Vyrovňavajúca regresná priamka je lineárna a rastúca, to znamená, že s rastom veličín premennej x, rastie aj veličina premennej y. Odhadnutý tvar lineárneho regresného modelu je $y = 224 + 0,000554x$. Následne môžeme konštatovať, že nárast návštevníkov o jednu jednotku môže vyvolať nárast počtu ubytovacích zariadení o 0,000554.

Ukazovateľ	Hodnota
Pearsonov korelačný koeficient	0,73174624
P value pri Pearsonovom koeficiente	0,0013

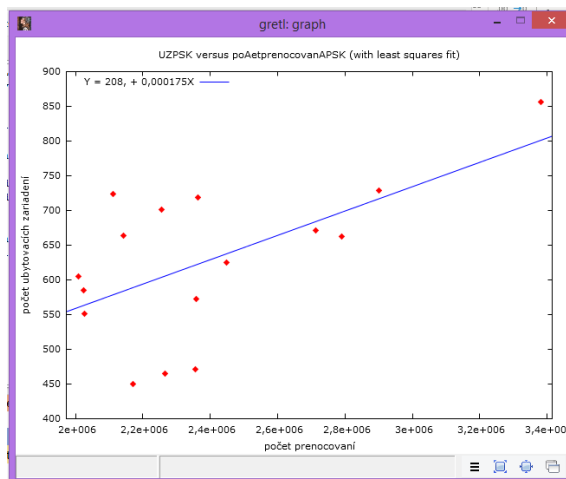
Tabuľka 1 - Ukazovatele korelačného modelu

Zdroj: vlastné spracovanie

P-value je 0,003 (teda $p \leq 0,05$) H_0 zamietame a následne prijímame hypotézu H_1 . Medzi premennými existuje štatisticky významný vzťah. Počet ubytovacích zariadení závisí od počtu návštevníkov v Prešovskom samosprávnom kraji. V sledovaní sily Pearsonov korelačný koeficient dosahuje hodnotu 0,73174624 (viď tabuľka 1). P-value predstavuje 0,0013 (teda $p \leq 0,05$) preto H_0 zamietame. Pearsonov korelačný koeficient je štatisticky významný. Medzi premennými je štatisticky významný vzťah. Sila Pearsonovo korelačného koeficientu je nad 0,5, čo znamená silnú silu vzťahu medzi premennými. To znamená, že hypotézu H_1 potvrdzujeme.

Hypotéza č. 2: Predpokladáme, že s rastúcim počtom prenocovaní dochádzalo v sledovanom období k rastu počtu ubytovacích zariadení v Prešovskom samosprávnom kraji.

Hypotéza 1 sleduje dva štatistické ukazovatele - počet prenocovaní a počet ubytovacích zariadení v Prešovskom samosprávnom kraji. Údaje boli čerpané zo Štatistického úradu SR v sledovanom období pätnásť rokov (2004 až 2019). Grafické znázornenie je v programe Gretl.

Graf 5 - Vzťah medzi prenocovaniami a ubytovacími zariadeniami v PSK

Zdroj: vlastné spracovanie v programe Gretl

Vyrovňavajúca regresná priamka je lineárna a rastúca. To znamená, že s rastom veličín premennej x, rastú aj veličinami premennej y. Odhadnutý tvar lineárneho regresného modelu $y = 208 + 0,000175x$. Konštatovať, že nárast prenocovaní o jednu jednotku môže vyvolať nárast počtu ubytovacích zariadení o 0,000175.

Ukazovateľ	Hodnota
Pearsonov korelačný koeficient	0,59907265
P value pri Pearsonovom koeficiente	0,0142

Tabuľka 2 - Ukazovatele korelačného modelu

Zdroj: vlastné spracovanie

P-value je 0,001 (teda $p \leq 0,05$) H_0 zamietame a následne prijímame hypotézu H_2 . Medzi premennými existuje štatisticky významný vzťah. Počet ubytovacích zariadení závisí od počtu prenocovaní v Prešovskom samosprávnom kraji. Z tabuľky 2 vyplýva, že Pearsonov korelačný koeficient dosahuje hodnotu 0,59907265. P-value predstavuje 0,0142 (teda $p \leq 0,05$) H_0 zamietame a následne prijímame H_2 . Pearsonov korelačný koeficient je štatisticky významný a medzi premennými je štatisticky významný vzťah. Sila Pearsonovo korelačného koeficientu je nad 0,5, čo znamená silnú silu vzťahu.

Záver

Vzhľadom na pandémiu Covid-19 sa spomalil nielen hospodársky, spoločenský život ale aj dynamicky rozbehnutý cestovný ruch. Toto odvetvie, ktoré sa veľmi rýchlo vysporiadalo

s výskytmi rôznych chorôb v rámci sveta ako aj s hospodárskou krízou, zažíva v tomto období mimoriadne ťažké časy. Mnohí odborníci sa zhodujú, že ide o najviac postihnuté odvetvie.

Stav cestovného ruchu v rámci Prešovského samosprávneho kraja v prvom polroku roku 2020 bol nasledovný. Údaje sú použité z ŠÚ SR 2020. Ukazovatele počet návštevníkov ako aj počet prenocovaní vypovedajú, že Prešovský samosprávny kraj patrí medzi prvé tri obľúbené regióny / kraje na Slovensku. Podiel domácich návštevníkov bol 22,6% v prvom polroku 2020, čím sa Prešovský samosprávny kraj zaradil na druhé miesto. V prípade zahraničných návštevníkov sa umiestnil na treťom mieste (po Bratislavskom a Žilinskom kraji) s podielom 15,9%. Podiel prenocovaní domácich návštevníkov bol 23,9%, čo Prešovskému samosprávnemu kraju zabezpečilo druhé miesto (po Žilinskom kraji). Podiel prenocovaní zahraničných návštevníkov bol 18,1% (tretie miesto po Žilinskom a Bratislavskom kraji).

Bohužiaľ pokles v rámci celkových sledovaných hodnôt sa nevyhol ani Prešovskému samosprávnemu kraju. V percentuálnom vyjadrení za prvý polrok 2020 bol pokles v počte domácich návštevníkov 41,8% a zahraničných 48,%. Čo sa týka počtu prenocovaní aj bol, rovnako ako v prípade počtu návštevníkov zaznamenaný pokles, no je nutné dodať, že v oboch prípadoch v rámci krajov Slovenska išlo o najmenej výrazný pokles. Podiel tempa prenocovaní u domácich návštevníkov bol -39,5% a v prípade podielu tempa prenocovania zahraničných návštevníkov bol pokles - 44,1%.

Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:

PhDr. Jarmila Gburová, PhD.

Použitá literatúra

1. AQUACITY, 2020. *Aquapark*. [online]. [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: https://aquacity.sk/aquapark/?_ga=2.15927798.1965187495.1582730512791739198.1582730512&_gac=1.125488760.1582730574.CjwKCAiAy9jyBRA6EiwAeclQhEGXaT5eG7oXWzMOyTRssn3DzSYozrSifWlqn1BabkGEWeJIDHXEBocUuQAvD_BwE
2. BAJANOVÁ, L., 2010. *Marketing regiónu*. Bratislava: Progressus Slovakia. ISBN 9788097051020.
3. FEDYKOVYCH, 2018. *11 best places to visit in Slovakia* [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/travel/article/slovakia-best-places/index.html>
4. GEIGER, 2017. *20 Must Visit Attractions in Slovakia* [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://theculturetrip.com/europe/slovakia/articles/20-must-visit-attractions-in-slovakia/>
5. CHODNIKKORUNAMISTROMOV, 2020. *O chodníku*. [online]. [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: <https://chodnikkorunamistromov.sk/o-chodniku/>
6. OECD, 2018. *Tourist Trends and Policies 2018*. [online]. [cit. 2019-12-09]. Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/oecd-tourism-trends-and-policies-2018_tour-2018-en
7. PITEKOVÁ, J., 2006. *Cestovný ruch ako tradičné odvetvie Slovenska*. In Manažment 2006 teória, trendy a prax. Prešov: Prešovská univerzita. s. 181-186. ISBN 80-8068-512-6.
8. PSK, 2010. *UNESCO (pamiatky)*. [online]. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: <https://www.po-kraj.sk/sk/kraj-ponuka/pamiatky/unesco-pamiatky/>
9. PSK, 2018. *Príroda v Prešovskom kraji*. [online]. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: <https://www.po-kraj.sk/sk/fakty/zakladne-informacie/priroda/>
10. PSK, 2018a. *Okres Levoča*. [online]. [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: <https://www.po-kraj.sk/sk/fakty/zakladne-informacie/okresy/levoca/>

11. ŠÚ SR, 2013. *Cestovný ruch* [online]. [cit. 2019-10-06]. Dostupné z: <https://lnk.sk/lKS4ÚV> SR 2020
12. ŠÚ SR, 2020. *Návštevníci I. polrok 2020*. [online]. [cit. 17. februára 2021]. Dostupné z: <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/cestovny-ruch-7>
13. ŠVEDOVÁ, M., 2013. *Regióny a regionalizácia pre manažérov*. Prešov: BOOKMAN, s.r.o.. ISBN 978-80-89568-77-2.
14. RAJČÁKOVÁ, E., 2009. *Regionálny rozvoj a regionálna politika Európskej únie a Slovenska*. Bratislava: Geografika. ISBN 978-80-89317-09-7.
15. REGIONTATRY, 2020. *Tatranský ľadový dóm*. [online]. [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: <https://regiontatry.sk/event/tatransky-ladovy-dom/>
16. SLOVAKREGION, 2016. *Región Horný Zemplín*. [online]. [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: <https://slovakregion.sk/region-horny-zemplin>
17. SLOVAKREGION, 2016a. *Región Šariš*. [online]. [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: <https://slovakregion.sk/region-saris>
18. SLOVAKREGION, 2016b. *Región Zamaurie*. [online]. [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: <https://slovakregion.sk/region-zamagurie>
19. SLOVAKREGION, 2016c. *Región Tatry*. [online]. [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: <https://slovakregion.sk/region-tatry>
20. ÚV SR, 2020. *2.3 Doprava, regionálny rozvoj a cestovný ruch*. [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <https://www.vlada.gov.sk//2-3-doprava-regionalny-rozvoj-a-cestovny-ruch/>
21. VÝROSTOVÁ, E., 2010. *Regionálna ekonomika rozvoj*. Bratislava: Iura Edition. ISBN 978-80-8078-361-7.
22. WALTON, J., 2020. *Tourism*. [online]. [cit. 2020-03-1]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/tourism>